HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șaptea)

4 iunie 2020*

„Recurs – Funcție publică – Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) – Agent temporar – Hărțuire morală – Cerere de asistență – Respingerea cererii – Acțiune în anulare și în despăgubire – Articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Dreptul de a fi ascultat – Articolul 266 TFUE – Executarea hotărârii de anulare”

În cauza C-187/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 22 februarie 2019,

Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), reprezentat de S. Marquardt și de R. Spac, în calitate de agenți,

recurent,

cealaltă parte din procedură fiind:

Stéphane De Loecker, fost agent temporar al SEAE, cu domiciliul în Bruxelles (Belgia), reprezentat de J.-N. Louis, avocat,

reclamant în primă instanță,

CURTEA (Camera a șaptea),

compusă din domnul P. G. Xuereb, președinte de cameră, și domnii T. von Danwitz și A. Kumin (raportor), judecători,

avocat general: domnul P. Pikamäe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 13 decembrie 2018, De Loecker/SEAE (T-537/17, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2018:951), prin care, pe de o parte, s-a anulat decizia acestuia din 10 octombrie 2016 de respingere a cererii de asistență a domnului Stéphane De Loecker introduse în temeiul articolelor 12a și 24 din Statutul funcționarilor Uniunii Europene (denumită în continuare „decizia în litigiu”) și, pe de altă parte, s-a respins acțiunea formulată de acesta din urmă prin care solicita repararea prejudiciului pe care pretinde că l-ar fi suferit.

Cadrul juridic

2 Articolul 12a din Statutul funcționarilor Uniunii Europene, în versiunea aplicabilă litigiului (denumit în continuare „statutul”), aplicabil prin analogie agenților temporari în temeiul articolului 11 din Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii Europene (denumit în continuare „RAA”), prevede:

„(1) Funcționarul se abține de la orice formă de hărțuire morală și sexuală.

[…]

(3) Prin hărțuire morală se înțelege orice conduită abuzivă de lungă durată, repetată sau sistematică, ce se manifestă prin comportament, limbaj, acte, gesturi și înscrisuri care sunt intenționate și care aduc atingere personalității, demnității sau integrității fizice sau psihice ale unei persoane.

[…]”

3 Articolul 24 din acest statut, aplicabil prin analogie agenților temporari în temeiul articolului 11 din RAA, prevede:

„Uniunea oferă asistență funcționarului, în special în procedurile împotriva autorilor de amenințări, ultraj, insulte, acte sau declarații defăimătoare sau alte infracțiuni împotriva persoanei și a proprietății, la care funcționarul sau membrii familiei sale sunt supuși ca urmare a calității pe care o are și atribuțiilor sale.

Ele repară în mod solidar prejudiciile pe care funcționarul le suferă în astfel de cazuri, în măsura în care funcționarul, cu intenție sau printr-o neglijență gravă, nu a fost la originea prejudiciilor în cauză și nu a putut să obțină repararea prejudiciilor din partea autorului acestora.”

4 Potrivit articolului 90 din statutul menționat:

„(1) Orice persoană căreia i se aplică prezentul statut poate adresa autorității împuternicite să facă numiri o cerere de adoptare a unei decizii în ceea ce o privește. În termen de patru luni de la data depunerii cererii, autoritatea comunică persoanei în cauză decizia motivată. În cazul în care, la expirarea termenului menționat anterior, nu se dă niciun răspuns, lipsa acestuia se interpretează ca o decizie implicită de respingere a cererii, care poate face obiectul unei reclamații în conformitate cu alineatul următor.

(2) Orice persoană căreia i se aplică prezentul statut poate adresa autorității împuternicite să facă numiri o reclamație împotriva unui act care o lezează, indiferent dacă autoritatea menționată anterior a adoptat o decizie sau dacă nu a adoptat o măsură impusă de statut. Reclamația trebuie depusă în termen de trei luni. […]

[…]

În termen de patru luni de la data depunerii reclamației, autoritatea comunică persoanei în cauză decizia motivată. În cazul în care, la expirarea termenului menționat anterior, nu se dă niciun răspuns, lipsa acestuia se interpretează ca fiind o decizie implicită de respingere a reclamației, care poate fi atacată în justiție în conformitate cu articolul 91."

Istoricul litigiului

5 Istoricul litigiului a fost prezentat la punctele 5-39 din hotărârea atacată și poate fi rezumat după cum urmează.

6 Domnul De Loecker a fost recrutat de SEAE în cadrul unui contract de patru ani în calitate de agent temporar, pentru a ocupa, începând cu 1 ianuarie 2011, postul de șef al Delegației Uniunii Europene la Bujumbura (Burundi) (denumită în continuare „delegația"), în calitate de agent detașat al serviciilor diplomatice belgiene.

7 Între 10 iunie și 14 iunie 2013, delegația a făcut obiectul unei inspecții din partea unei misiuni comune a serviciului de sprijin și de evaluare a delegațiilor SEAE și a Direcției Generale (DG) Dezvoltare și Cooperare – EuropeAid a Comisiei Europene (denumită în continuare „misiunea de evaluare"). Proiectul de raport al misiunii de evaluare a menționat încălcări grave în gestionarea delegației de către domnul De Loecker, atât la nivelul conducerii, cât și la cel al organizării și gestionării conflictelor dintre membrii personalului. La proiectul menționat erau atașate 17 recomandări, printre care rechemarea imediată a acestuia din urmă la sediul SEAE pentru consultare.

8 Între 21 iunie și jumătatea lunii august a anului 2013, directorul general administrativ al SEAE a avut mai multe contacte telefonice cu președintele Comitetului de conducere al Ministerului Afacerilor Externe belgian cu privire la situația domnului De Loecker.

9 La 24 iunie 2013, directorul general administrativ i-a telefonat domnului De Loecker pentru a-l informa cu privire la rechemarea sa de urgență la sediul SEAE din Bruxelles (Belgia).

10 În cursul unei reuniuni care a avut loc la 27 iunie 2013, directorul general administrativ i-a predat domnului De Loecker un extras din proiectul de raport al misiunii de evaluare care conținea principalele concluzii cu privire la acesta.

11 La 4 iulie 2013, la Bruxelles a avut loc o reuniune, condusă de directorul executiv al departamentului „Africa" al SEAE, la care au participat mai mulți membri ai ierarhiei SEAE și domnul De Loecker pentru a discuta proiectul de raport al misiunii de evaluare. În cadrul acestei reuniuni, i-a fost acordat acestuia din urmă un termen de cinci zile lucrătoare pentru a formula observații scrise. În plus, domnul De Loecker susține că, la începutul reuniunii, ar fi fost informat de președintele de ședință că „decizia de principiu [de a-l rechema la sediu] [fusese] deja adoptată".

12 La 7 iulie 2013, domnul De Loecker a transmis comentariile sale cu privire la proiectul de raport al misiunii de evaluare.

13 Prin decizia Înaltului Reprezentant al Uniunii Europene pentru afaceri externe și politica de securitate (denumit în continuare „Înaltul Reprezentant") din 15 iulie 2013, acționând în calitatea sa de autoritate abilitată să încheie contractele de muncă (denumită în continuare „AAIC"), domnul De Loecker a fost transferat în interesul serviciului, cu efect imediat, la sediul SEAE la Bruxelles pentru a ocupa un post din cadrul Direcției resurse umane a DG Administrație și Finanțe a SEAE. Ultimul considerent al acestei decizii arată că aceasta a fost adoptată având în vedere constatările efectuate în urma mai multor misiuni în cadrul delegației care au avut loc în anii 2012 și 2013, printre care misiunea de

evaluare, care evidențiaseră încălcări grave în gestionarea delegației, prezentând, printre alte consecințe, riscul de a afecta negativ punerea în aplicare a politicilor de cooperare și dezvoltare ale Uniunii.

14 La 23 august 2013, domnul De Loecker a formulat o acțiune privind măsuri provizorii și o acțiune în anulare împotriva deciziei respective. Aceste acțiuni au fost înregistrate cu numerele F-78/13 R și, respectiv, F-78/13. Prin Ordonanța din 12 septembrie 2013, De Loecker/SEAE (F-78/13 R, EU:F:2013:134), președintele Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene a respins cererea de măsuri provizorii. Prin Hotărârea din 13 noiembrie 2014, De Loecker/SEAE (F-78/13, EU:F:2014:246), Tribunalul Funcției Publice a respins acțiunea în anulare.

15 Prin scrisoarea din 9 decembrie 2013, domnul De Loecker, în temeiul articolelor 12a și 24 din statut, a transmis Înaltului Reprezentant un document intitulat „Plângere”, în care invoca o hărțuire morală din partea directorului general administrativ și solicita deschiderea unei anchete administrative (denumită în continuare „cererea de asistență”).

16 Prin scrisoarea din 20 decembrie 2013, Înaltul Reprezentant a confirmat primirea cererii de asistență și l-a informat pe domnul De Loecker că a transmis-o DG Resurse Umane și Securitate a Comisiei pentru ca aceasta să fie soluționată prin demersurile sale în cooperare cu serviciile SEAE „în termenul statutar aplicabil”.

17 În aceeași zi, Înaltul Reprezentant, în calitatea sa de AAIC, l-a informat pe domnul De Loecker cu privire la decizia sa de reziliere a contractului său de agent temporar începând de la 31 martie 2014. Acesta din urmă a formulat o acțiune în anulare la 28 martie 2014 împotriva deciziei menționate, care, prin Hotărârea din 9 septembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-28/14, EU:F:2015:101), a fost respinsă de Tribunalul Funcției Publice.

18 Prin decizia din 14 aprilie 2014, Înaltul Reprezentant, acționând în calitate de AAIC, a respins cererea de asistență. În această decizie, Înaltul Reprezentant arăta că, din cauza faptului că cererea de asistență conținea acuzații față de directorul general administrativ, Oficiul de Investigație și de Disciplină al Comisiei (IDOC) a fost asociat pentru soluționarea dosarului și că, întrucât considera că este suficient de informat de înscrisurile de la dosar, IDOC a concluzionat că nu era necesar să deschidă o anchetă administrativă.

19 La 14 iulie 2014, domnul De Loecker a formulat o reclamație, în temeiul articolului 90 din statut, împotriva deciziei de respingere a cererii sale de asistență. Această reclamație a fost respinsă prin decizia secretarului general executiv al SEAE din 14 noiembrie 2014.

20 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului Funcției Publice la 24 februarie 2015, domnul De Loecker a introdus o acțiune având ca obiect anularea deciziei Înaltului Reprezentant din 14 aprilie 2014 de respingere a cererii sale de asistență.

21 Prin Hotărârea din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), Tribunalul Funcției Publice a anulat această decizie pentru motivul, care figurează la punctul 45 din hotărâre, că dreptul domnului De Loecker de a fi ascultat nu fusese respectat de SEAE, cu încălcarea articolului 41 alineatul (2) litera (a) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). Acesta s-a întemeiat pe faptul, expus la punctul 44 din hotărârea menționată, că din dosar reieșea că, după ce a primit cererea de asistență, SEAE s-a limitat la a confirma primirea acesteia la 20 decembrie 2013 și nu l-a ascultat niciodată pe domnul De Loecker, în cadrul soluționării acestei cereri, înainte de adoptarea deciziei menționate.

22 Prin scrisoarea din 17 decembrie 2015, domnul De Loecker a solicitat SEAE măsurile pe care acesta din urmă intenționa să le adopte pentru a se conforma articolului 266 TFUE. Prin scrisorile din 26 februarie 2016 și din 24 martie 2016, acesta a reiterat cererea respectivă.

23 Prin scrisoarea din 14 aprilie 2016, SEAE i-a indicat domnului De Loecker că plângerea sa trebuie examinată în raport cu Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 13 noiembrie 2014, De Loecker/SEAE (F-78/13, EU:F:2014:246), și cu Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 9 septembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-28/14, EU:F:2015:101), care „validaseră" deciziile adoptate de SEAE în ceea ce privește rechemarea acestuia la sediul SEAE la Bruxelles, precum și rezilierea contractului său de agent temporar. SEAE i-a propus să considere răspunsul semnat de Înaltul Reprezentant la 14 aprilie 2014 drept un proiect de răspuns la cererea sa de asistență pentru hărțuire și să îi comunice elementele de fapt, observațiile, precum și probele aferente pe care dorea să le adauge ansamblului documentelor și explicațiilor pe care le furnizase deja în cadrul acestei cereri inițiale, în scopul de a demonstra existența unor indicii care constituie un început de probă a unor acțiuni din partea directorului general administrativ în funcție la această dată de natură să justifice calificarea lor drept hărțuire, în sensul statutului, și care justifică deschiderea unei anchete administrative în privința sa. Se preciza că această propunere constituia o audiere a domnului De Loecker în ceea ce privește intenția administrației de a respinge plângerea sa, în executarea Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153).

24 Prin scrisoarea din 4 mai 2016, domnul De Loecker a răspuns Înaltului Reprezentant amintind anumite evenimente.

25 Prin scrisoarea din 12 iulie 2016, SEAE l-a informat pe acesta că cererea sa de asistență urma să facă obiectul unei reexaminări de către serviciile Comisiei, în conformitate cu acordurile pe care le încheiase cu aceasta din urmă. SEAE a adăugat că, în cadrul acestei reexaminări, s-ar proceda, pe baza elementelor care figurează în dosar, la analiza necesității deschiderii unei anchete administrative și că, în urma acestei reexaminări, răspunsul AAIC i-ar fi comunicat.

26 Prin decizia în litigiu, secretarul general al SEAE, în cadrul executării Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), a respins cererea de asistență a recurentului formulată în temeiul articolelor 12a și 24 din statut, în parte ca inadmisibilă și, în orice caz, ca neîntemeiată.

27 La 10 ianuarie 2017, domnul De Loecker a formulat o reclamație împotriva deciziei în litigiu, în temeiul articolului 90 din statut. Această reclamație a fost respinsă prin decizia AAIC din 3 mai 2017.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

28 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 11 august 2017, domnul De Loecker a introdus o acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei în litigiu și, pe de altă parte, acordarea unei despăgubiri pentru repararea prejudiciului moral suferit.

29 În susținerea concluziilor sale în anulare, acesta a invocat două motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 266 TFUE, iar al doilea, pe încălcarea dreptului la apărare, mai exact a dreptului de a fi ascultat, precum și a dreptului de acces care decurge din articolul 41 din cartă.

30 Tribunalul a apreciat că este necesar să se examineze împreună aceste două motive, prin care domnul De Loecker susținea, potrivit acestei instanțe, că, prin faptul că nu l-a ascultat în cadrul examinării preliminare, SEAE nu a efectuat executarea corectă a Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153).

31 Tribunalul a constatat, la punctul 56 din hotărârea atacată, că SEAE a dedus din anularea deciziei din 14 aprilie 2014 că domnul De Loecker ar fi trebuit să fie ascultat înainte de adoptarea acestei decizii. Or, potrivit acestei instanțe, arătând că acesta din urmă ar fi putut convinge SEAE să adopte o decizie diferită și în special să deschidă o anchetă administrativă, Tribunalul Funcției Publice considerase că

viciul de care era afectată procedura nu se situa în etapa procedurii în urma căreia SEAE adopta o decizie definitivă, ci în cea în care IDOC efectua o analiză în urma căreia adopta raportul său preliminar de analiză.

32 Pe de altă parte, Tribunalul a apreciat, la punctul 58 din hotărârea atacată, că această interpretare este conformă cu motivarea Hotărârii din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), care, contrar celor susținute de SEAE, ar fi aplicabilă în speță.

33 Tribunalul a statuat, la punctul 65 din hotărârea atacată, că, „prin faptul că nu l-a ascultat pe [domnul De Loecker] în cadrul analizei preliminare deschiderii unei anchete administrative, SEAE nu a executat corect Hotărârea [Tribunalului Funcției Publice] din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), și a încălcat dreptul [domnului De Loecker] de a fi ascultat”. Prin urmare, Tribunalul a anulat decizia în litigiu.

Concluziile părților

34 Prin recursul formulat, SEAE solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate;

– respingerea cererii ca fiind nefondată în ceea ce privește cererea de anulare a deciziei în litigiu și

– obligarea domnului De Loecker la plata cheltuielilor de judecată.

35 Domnul De Loecker solicită Curții:

– cu titlu principal, respingerea recursului ca inadmisibil sau, cel puțin, ca vădit nefondat și

– obligarea SEAE la plata tuturor cheltuielilor de judecată;

– în subsidiar, în ipoteza în care Curtea ar anula hotărârea atacată, constatarea faptului că litigiul nu este în stare de judecată, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului, precum și soluționarea odată cu fondul a cererii privind cheltuielile de judecată.

Cu privire la recurs

Cu privire la admisibilitatea recursului

36 Domnul De Loecker arată că recursul este vădit inadmisibil pentru motivul că SEAE s-ar limita la a repeta argumentele dezvoltate, pe de o parte, în fața Tribunalului Funcției Publice în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), și, pe de altă parte, în fața Tribunalului. Prin urmare, recursul ar constitui în realitate o cerere prin care se urmărește o reexaminare a cererii introductive prezentate în fața Tribunalului și în special o nouă apreciere a faptelor.

37 În această privință, trebuie să se amintească că, potrivit unei jurisprudențe consacrate, dacă o parte contestă interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii de către Tribunal, aspectele de drept analizate în primă instanță pot fi rediscutate în cadrul recursului. Astfel, dacă o parte nu ar putea să se bazeze în acest mod în recurs pe motive și pe argumente utilizate deja în fața Tribunalului, procedura recursului ar fi lipsită de o parte din sensul său (a se vedea Hotărârea din 28 iulie 2011, Diputación Foral de Vizcaya și alții/Comisia, C-474/09 P-C-476/09 P, nepublicată, EU:C:2011:522, punctul 60, precum și jurisprudența citată).

38 Astfel, întrucât SEAE reproșează Tribunalului că a interpretat în mod eronat articolul 41 din cartă în cadrul aprecierii sale cu privire la Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), faptul că reiterează argumentația pe care o invocase deja în primă instanță nu determină inadmisibilitatea acesteia.

39 Rezultă că recursul este admisibil.

Cu privire la fond

40 În susținerea recursului, SEAE invocă un motiv unic. Prin intermediul acestuia, el susține că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat, la punctul 65 din hotărârea atacată, că SEAE, prin faptul că nu l-a ascultat pe domnul De Loecker în cadrul analizei preliminare deschiderii unei anchete administrative, nu a executat corect Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), și a încălcat dreptul domnului De Loecker de a fi ascultat.

41 Acest motiv cuprinde trei aspecte, întemeiate în esență, în primul rând, pe faptul că Tribunalul a omis să țină seama de faptul că domnul De Loecker fusese ascultat, în al doilea rând, pe interpretarea eronată a Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), și, în al treilea rând, pe eroarea săvârșită de Tribunal prin aplicarea în speță a motivării care decurge din Hotărârea sa din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), pentru a susține interpretarea Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153).

Cu privire la primul aspect al motivului unic

42 Prin intermediul primului aspect al acestui motiv, SEAE reproșează în esență Tribunalului că nu a ținut seama de procedura care fusese urmată, nici de faptul că SEAE îl ascultase pe domnul De Loecker dându-i ocazia de a prezenta orice element suplimentar plângerii sale inițiale înainte de a prezenta din nou dosarul serviciilor Comisiei în vederea efectuării unei analize preliminare.

– Argumentația părților

43 SEAE susține în esență că, în vederea executării Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), acesta a reluat procedura pe baza elementelor furnizate de domnul De Loecker în plângerea sa inițială, depusă la 9 decembrie 2013. El precizează că i-a permis însă acestuia din urmă să prezinte orice element suplimentar pe care îl dorea în raport cu această plângere, înainte de a prezenta din nou dosarul serviciilor competente ale Comisiei și IDOC în vederea unei noi analize preliminare. SEAE consideră că, prin acordarea acestei posibilități domnului De Loecker, i-a dat ocazia să fie ascultat înainte de noua examinare preliminară a dosarului de către IDOC și, așadar, înainte de adoptarea deciziei în litigiu. Or, Tribunalul nu ar fi ținut seama de acest element în cadrul analizei sale.

44 Pe de altă parte, SEAE precizează că a considerat că era mai potrivit, în vederea analizei preliminare, să solicite domnului De Loecker să își prezinte din nou punctul de vedere în scris, însoțit eventual de elemente suplimentare, decât să retransmită pur și simplu plângerea inițială serviciilor administrative competente sau să îl asculte pe domnul De Loecker imediat după prima analiză preliminară. Aceste servicii, în lipsa unor elemente noi, nu ar fi ajuns, în mod evident, la un rezultat diferit de cel al primei examinări. Din moment ce domnul De Loecker nu a prezentat niciun element nou, acesta nu ar fi trebuit ascultat a doua oară cu ocazia noii analize preliminare.

45 SEAE amintește că, în speță, nu a delegat IDOC competențele sale și precizează în esență că, din această cauză, nu îi revine decât lui însuși, în calitate de AAIC, sarcina de a asigura respectarea dreptului de a fi ascultat. Acesta precizează că, deși nu este exclus ca, în cadrul unei astfel de analize, IDOC să constate incoerențe sau să considere că persoana care a depus plângerea ar trebui să clarifice anumite elemente, acest oficiu ar putea sugera SEAE să solicite autorului plângerii să furnizeze informații suplimentare. Cu toate acestea, un astfel de demers nu ar intra în domeniul de aplicare al dreptului de a fi ascultat și al dreptului la apărare, ci ar privi instrumentarea dosarului de către administrație.

46 SEAE deduce din elementele care precedă că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a apreciat că dreptul de a fi ascultat care rezultă din articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă se aplica în cadrul procedurii de adoptare a unui act pregătitor. Acesta ar fi săvârșit de asemenea o eroare prin faptul că a omis să țină seama de faptul că domnul De Loecker fusese ascultat, înainte de noua analiză preliminară a dosarului de către IDOC.

47 În răspuns, domnul De Loecker arată că nu a fost ascultat niciodată în mod util în cadrul examinării cererii sale de asistență.

48 În special, domnul De Loecker observă că, în speță, ar fi transmis SEAE o scrisoare a președintelui Comitetului de gestiune al Ministerului Afacerilor Externe din Regatul Belgiei care confirmă diferitele elemente invocate în susținerea cererii sale de asistență. Acesta arată că, întrucât nu a fost ascultat de către IDOC, nu a putut nici să invoce aceste elemente în fața oficiului respectiv, nici să depună o copie a scrisorii respective acestuia din urmă, nici să solicite ca autorul scrisorii menționate să fie ascultat în cursul anchetei administrative. Prin urmare, Tribunalul ar fi apreciat în mod întemeiat că îi fusese încălcat dreptul de a fi ascultat în mod util și efectiv înainte ca SEAE să îi respingă cererea de asistență.

– Aprecierea Curții

49 În primul rând, în măsura în care SEAE reproșează Tribunalului că nu a ținut seama de faptul că îl ascultase pe domnul De Loecker dându-i ocazia de a prezenta orice element suplimentar cererii sale inițiale înainte de a prezenta din nou dosarul serviciilor competente ale Comisiei în vederea analizei preliminare, trebuie să se constate că Tribunalul, la punctul 49 din hotărârea atacată, a arătat acest fapt înainte de a preciza, în special la punctul 57 din hotărârea menționată, că viciul de care era afectată procedura se situa în stadiul procedurii în care IDOC efectuase o analiză preliminară în urma căreia acest oficiu a adoptat raportul său de analiză preliminară în atenția SEAE.

50 În al doilea rând, în măsura în care SEAE susține că, prin faptul că a considerat că dreptul de a fi ascultat se aplica în cadrul procedurii de adoptare a unui act pregătitor, Tribunalul nu a ținut seama de faptul că SEAE nu delegase competențele sale IDOC, trebuie să se constate că din cuprinsul punctelor 57, 59 și 65 din hotărârea atacată rezultă că Tribunalul a considerat că domnul De Loecker ar fi trebuit ascultat în cadrul investigației conduse de IDOC, și anume în stadiul procedurii în care acest oficiu a efectuat o analiză preliminară în urma căreia a întocmit raportul său preliminar de analiză.

51 Prin urmare, Tribunalul nu a omis să țină seama de elementele menționate de SEAE, ci s-a limitat la a deduce de aici alte consecințe juridice.

52 Așadar, primul aspect al motivului unic trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la al doilea și la al treilea aspect ale motivului unic

53 Al doilea aspect al motivului unic este îndreptat împotriva punctelor 55-57 din hotărârea atacată. Prin intermediul acestui aspect, SEAE susține în esență că Tribunalul a interpretat în mod eronat Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153). Tribunalul ar fi interpretat în mod eronat această hotărâre în sensul că impune SEAE obligația de a-l asculta pe domnul De Loecker în stadiul analizei preliminare.

54 Prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului unic, SEAE consideră în esență că Tribunalul a săvârșit o eroare de apreciere atunci când a aplicat în speță motivarea care decurge din Hotărârea Tribunalului din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74). El arată că Tribunalul nu ar ține seama de faptul că, spre deosebire de cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, în care era în discuție dreptul de a fi ascultat în cadrul unei anchete administrative, cauza în discuție în speță privește pretinsa încălcare a acestui drept în cadrul analizei preliminare efectuate de serviciile Comisiei în numele SEAE, care este prealabilă anchetei administrative.

– Argumentația părților

55 SEAE susține în esență că interpretarea de către Tribunal a Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153), este eronată, întrucât Tribunalul a considerat în mod eronat că această hotărâre impunea SEAE să îl asculte pe domnul De Loecker încă din stadiul analizei preliminare efectuate de IDOC. Or, SEAE consideră că, la punctele 44-49 din hotărârea menționată, Tribunalul Funcției Publice ar fi constatat numai că SEAE încălcase dreptul domnului De Loecker de a fi ascultat înainte de adoptarea deciziei în litigiu prin care s-a încheiat definitiv procedura și prin care i s-a respins astfel plângerea. Prin urmare, Tribunalul Funcției Publice ar fi apreciat că obligația de a-l asculta pe acesta din urmă trebuia respectată înainte de adoptarea unei decizii definitive de către SEAE, în mod necesar ulterioară analizei preliminare a dosarului de către IDOC.

56 SEAE susține, în primul rând, că această analiză preliminară nu constituie un act cauzator de prejudicii care ar afecta drepturile domnului De Loecker, ci un act intern de natură pur pregătitoare, care permite AAIC să aprecieze dacă trebuie deschisă sau nu o anchetă administrativă. El se întemeiază în această privință pe Hotărârea din 12 iulie 2012, Comisia/Nanopoulos (T-308/10 P, EU:T:2012:370, punctul 85). Atunci când AAIC decide sau nu decide să inițieze o anchetă administrativă, aceasta ar ține seama de mai multe elemente, printre care analiza preliminară efectuată de IDOC. Astfel, nu analiza preliminară ar fi cea care ar afecta în mod defavorabil persoana în cauză, ci decizia de respingere a cererii de asistență. Or, înainte de adoptarea acestei din urmă decizii, AAIC ar asculta persoana respectivă, care ar avea atunci ocazia să invoce orice argument și să prezinte orice document nefurnizat cu ocazia depunerii cererii de asistență.

57 În al doilea rând, SEAE arată că îi revine, în calitate de AAIC, sarcina de a asigura respectarea dreptului de a fi ascultat înainte de adoptarea deciziei finale. Astfel, IDOC nu ar asigura decât un serviciu de asistență în cadrul unui acord administrativ (Service-Level Arrangement – SLA) încheiat între SEAE și serviciile competente ale Comisiei.

58 În al treilea rând, SEAE arată că nu reiese nici din anexa IX la statut referitoare la procedurile disciplinare, nici din articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă că dreptul de a fi ascultat se aplică deja în stadiul analizei preliminare a dosarului.

59 În speță, după ce i-a dat domnului De Loecker ocazia de a furniza orice element de fapt suplimentar în susținerea plângerii sale pentru hărțuire, SEAE ar fi considerat, pe baza analizei preliminare efectuate de IDOC și a recomandării emise de acesta, că dosarul nu conținea elemente suficiente care să constituie un început de probă a hărțuirii în privința sa. Prin urmare, SEAE l-ar fi informat pe

domnul De Loecker că nu părea justificat să deschidă o anchetă administrativă împotriva persoanei despre care se pretinde că săvârșise fapte de hărțuire împotriva sa. SEAE consideră că nu era necesar să îl asculte din nou în acest stadiu al procedurii. În schimb, SEAE susține că, dacă ar fi fost decisă deschiderea unei astfel de anchete, domnul De Loecker ar fi avut ocazia să fie ascultat, și anume să prezinte informații și observații suplimentare în timpul și în special înainte de încheierea anchetei administrative.

60 Prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului unic, SEAE susține în esență că motivarea Hotărârii Tribunalului din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), invocată la punctul 58 din hotărârea atacată, nu ar putea fi transpusă în speță.

61 SEAE arată că Hotărârea Tribunalului din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), privea aspectul dacă procedura disciplinară care fusese inițiată împotriva funcționarului Uniunii în cauză ar fi trebuit să fie precedată de o anchetă administrativă. SEAE consideră că Tribunalul a statuat, în această hotărâre, că Comisia nu și-a respectat propriile norme de aplicare prin faptul că a inițiat o procedură disciplinară fără să fi desfășurat o anchetă administrativă prealabilă, în cursul căreia funcționarul în cauză ar fi trebuit ascultat. Or, prezenta cauză ar fi vădit diferită de cea în discuție în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată pentru două motive. SEAE arată, pe de o parte, că, dacă ar fi fost deschisă o anchetă administrativă, aceasta ar fi fost îndreptată împotriva autorului prezumat al faptelor de hărțuire, iar nu împotriva domnului De Loecker. Pe de altă parte, în speță, nu au fost inițiate nicio anchetă administrativă și nicio procedură disciplinară.

62 Prin urmare, prin aplicarea motivării Hotărârii Tribunalului din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), în prezenta cauză, Tribunalul ar fi confundat diferitele etape ale procedurii, și anume analiza preliminară, ancheta administrativă, procedura predisciplinară și procedura disciplinară.

63 Domnul De Loecker contestă temeinicia argumentației SEAE referitoare la interpretarea motivării Hotărârii Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153).

64 În plus, domnul De Loecker consideră că argumentația SEAE referitoare la caracterul netranspozabil în prezenta cauză al Hotărârii Tribunalului din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), ar fi vădit inadmisibilă, întrucât SEAE nu dezvoltă niciun element pertinent în acest scop și contestă, în orice caz, această argumentație.

– Aprecierea Curții

65 La punctul 65 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că domnul De Loecker ar fi trebuit ascultat în cursul primei etape a procedurii, și anume în stadiul în care IDOC efectuează analiza preliminară în urma căreia adoptă un raport care cuprinde o recomandare cu privire la existența sau inexistența unui început de probă privind existența unei hărțuiri, condiție necesară pentru deschiderea unei anchete administrative.

66 Mai întâi, trebuie amintit că o persoană care, în temeiul articolelor 12a și 24 din statut, a depus o cerere de asistență pentru motivul că face obiectul unei hărțuiri morale se poate prevala de dreptul de a fi ascultată cu privire la faptele care o privesc, în temeiul principiului bunei administrări (a se vedea prin analogie Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 50).

67 Astfel, articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă prevede că dreptul la bună administrare include în principal dreptul oricărei persoane de a fi ascultată înainte de luarea oricărei măsuri individuale care ar putea să îi aducă atingere.

68 Dreptul de a fi ascultat garantează oricărei persoane posibilitatea de a-și exprima în mod util și efectiv punctul de vedere în cursul procedurii administrative și înainte de adoptarea oricărei decizii susceptibile să îi afecteze în mod defavorabil interesele (a se vedea prin analogie Hotărârea din 4 aprilie 2019, OZ/BEI, C-558/17 P, EU:C:2019:289, punctul 53 și jurisprudența citată).

69 În continuare, trebuie să se precizeze că dreptul de a fi ascultat urmărește un dublu obiectiv. Pe de o parte, acesta servește la instrumentarea dosarului și la stabilirea situației de fapt cât mai precis și corect posibil și, pe de altă parte, permite asigurarea unei protecții efective a persoanei interesate. Dreptul de a fi ascultat urmărește în special să garanteze ca orice decizie cauzatoare de prejudicii să fie adoptată în deplină cunoștință de cauză și are în special ca obiectiv să permită autorității competente să corecteze o eroare sau persoanei vizate să invoce elementele privind situația sa personală pentru ca decizia să fie adoptată, să nu fie adoptată sau să aibă un anumit conținut (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 iulie 2014, Kamino International Logistics și Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 și C-130/13, EU:C:2014:2041, punctul 38 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 11 decembrie 2014, Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punctele 37 și 59).

70 În speță, decizia în litigiu, prin care SEAE a respins cererea de asistență formulată de domnul De Loecker în temeiul articolelor 12a și 24 din statut, constituie o măsură individuală luată în privința sa, care îi aduce atingere, în sensul articolului 41 alineatul (2) din cartă.

71 Astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 59 din hotărârea atacată și cum a susținut SEAE în recursul său, acest serviciu a adoptat decizia în litigiu tocmai în temeiul analizei preliminare efectuate de IDOC, care reflectă concluziile acestei analize. În ceea ce privește modalitățile în cadrul cărora este efectuată această analiză, trebuie să se precizeze că, în temeiul anexei 6 la Acordul privind nivelul serviciilor încheiat între SEAE și DG Resurse Umane și Securitate și care are numărul de referință Ares (2013)859A35, dacă SEAE rămâne AAIC care adoptă decizia finală, revine IDOC sarcina de a efectua partea „operațională” a procedurii.

72 Astfel cum s-a arătat la punctele 24 și 25 din prezenta hotărâre, domnul De Loecker a fost ascultat înainte ca IDOC să efectueze analiza sa. În schimb, el nu a fost ascultat nici în cadrul analizei preliminare de către IDOC, nici înainte ca acesta din urmă să adreseze recomandările sale SEAE, nici înainte ca acest serviciu să adopte decizia în litigiu.

73 Or, din moment ce SEAE a adoptat această decizie în temeiul analizei preliminare, precum și al recomandărilor IDOC, acesta ar fi trebuit să asigure respectarea dreptului de a fi ascultat al domnului De Loecker, dându-i ocazia să își prezinte observațiile și să furnizeze eventual informații suplimentare în cadrul investigației conduse de IDOC. Astfel, audierea acestuia ar fi putut, dacă era cazul, să determine IDOC să formuleze concluzii diferite, ceea ce ar fi putut conduce la deschiderea unei anchete administrative.

74 Această apreciere este confirmată de împrejurarea că o decizie de respingere a unei cereri de asistență în cadrul unei plângeri pentru hărțuire morală, precum decizia în litigiu, poate avea consecințe grave pentru persoana în cauză, faptele de hărțuire morală putând avea efecte extrem de prejudiciabile asupra stării de sănătate a acestei persoane, iar recunoașterea de către administrație a existenței unei astfel de hărțuiri fiind susceptibilă, în sine, să aibă un efect benefic în cadrul procesului terapeutic de refacere a persoanei menționate.

75 De asemenea, Tribunalul a apreciat că a fost încălcat dreptul domnului De Loecker de a fi ascultat fără a încălca articolul 41 alineatul (2) litera (a) din cartă și fără a interpreta în mod eronat Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 16 decembrie 2015, De Loecker/SEAE (F-34/15, EU:F:2015:153).

76 În ceea ce privește al treilea aspect al motivului unic, care vizează motivarea Tribunalului cu privire la Hotărârea din 14 februarie 2017, Kerstens/Comisia (T-270/16 P, nepublicată, EU:T:2017:74), este suficient să se arate că, astfel cum reiese din utilizarea, la punctul 58 din hotărârea atacată, a cuvintelor „pe de altă parte”, este vorba numai despre un motiv neesențial dezvoltat de Tribunal. În aceste condiții, al treilea aspect al motivului unic trebuie respins ca inoperant.

77 Rezultă că al doilea aspect al motivului unic trebuie respins ca nefondat, iar al treilea aspect al acestuia trebuie respins ca inoperant și, prin urmare, recursul trebuie respins.

Cu privire la cheltuielile de judecată

78 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât domnul De Loecker a solicitat obligarea SEAE la plata cheltuielilor de judecată, iar SEAE a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șaptea) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături